מִשְׁתַּיָּה אֲפִלּוּ כֵּלִים נָאִים מֵתָר לְטַלְטֵל, שֶׁלֹּא גָּזְרוּ אֶלָּא בִּכְלִים נָאִים וּבְשׁוֹתָה בָּהֶם, שֶׁהוּא מְקָרְבָן לְפִיו: ב [ח]לֹא יַעֲמֹד אָדָם בִּרְשׁוּת הָרַבִּים (ג) (ט) * וַיַּשְׁתִּין אוֹ יָרַק * בִּרְשׁוּת הַיָּחִיד (י) [ט]אוֹ בִּכַּרְמְלִית, אוֹ אִיפְכָּא, אֲפִלּוּ אִם הוֹצִיא (יא) פִּיו וְאַמָּתוֹ לַחוּץ: ג * רַקּוֹ שֶׁנִּתְלַשׁ בְּפִיו (יב) וּמוּכָן לְזָרְקוֹ, (יג) [כ]יֵשׁ מִי שֶׁאוֹמֵר (יד) שֶׁלֹּא יֵלֵךְ אַרְבַּע אַמּוֹת *בִּרְשׁוּת הָרַבִּים עַד שֶׁיָּרֹק:

## שנא דִּין הַמּוֹשִׁיט יָדוֹ לְצָנוֹר בִּרְשׁוּת הָרַבִּים לִשְׁתּוֹת. וּכוֹ סָעִיף אֶחָד:

א [א]לֹא יַעֲמֹד אָדָם בִּרְשׁוּת הָרַבִּים (א) וְיַחֲבֵר יָדוֹ (ב) לְמַזְחִילָה, שֶׁהוּא צָנוֹר אֶרֶךְ מַנָּח לְאֹרֶךְ הַגַּג (ג) * בְּתוֹךְ (ד) שְׁלֹשָׁה טְפָחִים סָמוּךְ לַגַּג, וּלְקַבֵּל הַמַּיִם מִמֶּנָּה, שֶׁכֵּיוָן שֶׁהוּא בְּתוֹךְ שְׁלֹשָׁה סָמוּךְ לַגַּג חָשׁוּב כְּגַג וְאָסוּר, בֵּין אִם הוּא לְמַעְלָה מֵעֲשָׂרָה * אוֹ לְמַטָּה מֵעֲשָׂרָה. אֲבָל מֵתָּר לְקַלֵּט (ד) מִן הָאֲוִיר, אֲפִלּוּ אִם יָדוֹ (ה) * תּוֹךְ שְׁלֹשָׁה לַמַּזְחִילָה. (ו) [ב]הָיְתָה מַזְחִילָה בּוֹלֶטֶת (ג) שְׁלֹשָׁה מִן הַגַּג, וְכֵן סְתָם צָנוֹר שֶׁבּוֹלֵט שְׁלֹשָׁה, (ז) יָכוֹל לְחַבֵּר יָדוֹ.

ח מִשְׁנָה שָׁם צ״ט (ע״א). ט הָרַא״שׁ בְּפֶרֶק ו׳ דְּשַׁבָּת (סי׳ יג) לְכַלֵּי עַלְמָא. י שָׁם בַּגְּיָא וְלֹא נִפְשְׁטָא וְכָתְבוּ הַתּוֹסָפוֹת שָׁם בְּעֲרוּבִין צ״ג דְּאָסוּר לְהוֹצִיא. כ וְכָרְבִי יְהוּדָה בַּמִּשְׁנָה שָׁם דְּמַשְׁמַע דְּלֹא פְּלִיג תַּנָּא קַמָּא אַהָא.

א מִשְׁנָה בְּעֲרוּבִין צ״ט (ע״ב) וּבְגְמָרָא שָׁם וּכְשִׁיטַת רַשׁ״י, ב שָׁם פְּשׁוּט בַּגְּמָרָא. טוּר.

## בַּאֵר הֵיטֵב

ב (ג) **וַיַּשְׁתִּין.** וְאִם הִשְׁתִּין אוֹ רָק, חַיָּב, דְּמַחֲשַׁבְתּוֹ מְשַׁוֵּי לֵיהּ מָקוֹם. וְהוּא הַדִּין לְזוֹרֵק בְּפִי הַכְּבָשָׁן אוֹ בְּפִי הַכֶּלֶב. מָגֵן אַבְרָהָם:

א (ד) **שְׁלֹשָׁה טְפָחִים.** פֵּרוּשׁ, הַמַּזְחִילָה מַנַּחַת סָמוּךְ לַגַּג תּוֹךְ שְׁלֹשָׁה טְפָחִים, וְאָמְרִינַן לְבוּד. וְשָׁם גַּג עַל זֶה, וְהָוֵי כְּמוֹצִיא מִגַּג לִרְשׁוּת הָרַבִּים, אֲבָל מֵתָּר לְקַלֵּט מִן הָאֲוִיר אֲפִלּוּ יָדוֹ תּוֹךְ שְׁלֹשָׁה לַמַּזְחִילָה, וְלֹא שַׁיָּךְ בָּזֶה לְבוּד, דְּהָא עַל כָּל פָּנִים אֵינוֹ מוֹצִיא מֵרְשׁוּת הַיָּחִיד וְעַיִן ט״ז (סק״א): (ג) **שְׁלֹשָׁה מִן הַגַּג.** לֹא חֲשִׁיב כְּגַג:

## מִשְׁנָה בְּרוּרָה

וְכוּ׳. וְהָעִקָּר כִּסְבָרָא רִאשׁוֹנָה [אֲלִיָּה רַבָּה (סק״ג)]: ב (ט) **וַיַּשְׁתִּין אוֹ יָרַק וְכוּ׳.** דְּמָה שְׁמּוֹצִיא הַשְׁתָּן אוֹ הָרֹק מִגּוּפוֹ זֶה מִקְרֵי עֲקִירָה. וְאִם הִשְׁתִּין אוֹ רָק חַיָּב חַטָּאת, דְּמַחְשַׁבְתּוֹ שֶׁהוּא צָרִיךְ לָזֶה מַשְׁוֵי לֵיהּ מָקוֹם, וְהָוֵי כְּאִלּוּ עָקַר מִמָּקוֹם שֶׁהוּא אַרְבָּעָה טְפָחִים [גְּמָרָא (עירובין צט.)]: (י) **אוֹ בִּכַּרְמְלִית.** דְּכֵיוָן דְּמֵרְשׁוּת לִרְשׁוּת הוּא אִסּוּר דְּאוֹרַיְתָא, מִמֵּילָא בְּכַרְמְלִית נַמִּי אָסוּר עַל כָּל פָּנִים מִדְּרַבָּנָן. וְהוּא הַדִּין אִם הִשְׁתִּין אוֹ רָק בִּרְשׁוּת הָרַבִּים אוֹ בְּכַרְמְלִית בִּרְחוֹק אַרְבַּע אַמּוֹת [אֲלִיָּה רַבָּה (סק״ד)]: (יא) **פִּיו וְאַמָּתוֹ לַחוּץ.** דְּלֹא אָזְלִינַן בָּתַר מְקוֹם יְצִיאַת הַשֶּׁתֶן, (מ) אֶלָּא בָּתַר מָקוֹם שֶׁהַשֶּׁתֶן נֶעֱקָר מִמֶּנּוּ וְהוּא הַגּוּף הָעוֹמֵד בִּרְשׁוּת אַחֶר, וּבְפִיו נַמִּי שְׁדִינַן לֵיהּ (ט) בָּתַר הַגּוּף שֶׁעוֹמֵד בִּרְשׁוּת אַחֶר, וְהָוֵי כְּאִלּוּ הוֹצִיא מֵרְשׁוּת לִרְשׁוּת. וְהֵנָּה מִלְּשׁוֹן הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ מַשְׁמַע דִּבְכַרְמְלִית נַמִּי אָסוּר אֲפִלּוּ כְּשֶׁהוֹצִיא פִּיו וְאַמָּתוֹ לַחוּץ, אָמְנָם בְּבֵאוּר הַגְּרָ״א כָּתַב דְּכֵיוָן דְּזֶה הַדִּין דְּאָסְרִינַן מֵרְשׁוּת לִרְשׁוּת דְּאוֹרַיְתָא הוּא רַק מִסַּעַם סְפֵקָא, דְּאֵסִיק הַגְּמָרָא בְּתִיקוּ, [א]יֵשׁ לָנוּ לְהָקֵל בָּזֶה בִּכַרְמְלִית, דְּהוּא סְפֵקָא דְּרַבָּנָן, וּכְעַיִן שֶׁפָּסַק הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ בִּכְעַיִן זֶה לְעִיל בְּסִימָן ש״ג סָעִיף כ״ג עַיֵּן שָׁם: ג (יב) **וּמוּכָן לְזָרְקוֹ.** עַיֵּן בְּאֵלִיָּה רַבָּה (סק״ה) שֶׁכָּתַב דְּדַוְקָא (י) כְּשֶׁכְּבָר נִתְהַפֵּךְ הָרֹק בְּפִיו וְעוֹמֵד לָצֵאת: (יג) **יֵשׁ מִי שֶׁאוֹמֵר וְכוּ׳.** אַף עַל גַּב דְּהַמְחַבֵּר כָּתַב יֵשׁ מִי שֶׁאוֹמֵר, אֵין לָזוּז מִזֶּה, שֶׁכֵּן דַּעַת כַּמָּה רִאשׁוֹנִים [אֲלִיָּה רַבָּה (שם) עַיֵּן שָׁם]: (יד) **שֶׁלֹּא יֵלֵךְ אַרְבַּע אַמּוֹת.** וְהוּא הַדִּין שֶׁלֹּא יֵלֵךְ אֶז מֵרְשׁוּת לִרְשׁוּת עַד שֶׁיָּרֹק. וְהַטַּעַם בְּכָל זֶה, כֵּיוָן (יא) דִּלְמַשְׁדֵּיהּ קָאֵי מַשְׁאוּי הוּא:

א (א) **וְיַחֲבֵר יָדוֹ.** וְהוּא הַדִּין (ב) פִּיו אוֹ כֵּלִי: (ב) **לְמַזְחִילָה.** וְכָל שֶׁכֵּן לְקַלֵּט מַיִם (ג) מֵעַל גַּבֵּי הַכֶּתֶל דְּאָסוּר: (ג) **בְּתוֹךְ שְׁלֹשָׁה טְפָחִים.** פֵּרוּשׁ, הַמַּזְחִילָה מֻנַּחַת סָמוּךְ לַגַּג תּוֹךְ שְׁלֹשָׁה טְפָחִים, וְאָמְרִינַן לְבוּד וְשָׁם גַּג עַל זֶה, וְהָוֵי כְּמוֹצִיא מִן הַגַּג לִרְשׁוּת הָרַבִּים, (ד) **מִן הָאֲוִיר.** אֶת הַמַּיִם הַיּוֹרְדִין מִן הַמַּזְחִילָה אוֹ מִן הַגַּג, דַּאֲוִיר שֶׁלְּמַעְלָה מֵעֲשָׂרָה מְקוֹם פְּטוּר הוּא, וְאִם הוּא לְמַטָּה מֵעֲשָׂרָה הֲוֵי רְשׁוּת הָרַבִּים וְיָדוֹ הֲלֹא גַּם כֵּן בִּרְשׁוּת הָרַבִּים הִיא: (ה) **תּוֹךְ שְׁלֹשָׁה לַמַּזְחִילָה.** דְּלֹא (ד) אָמְרִינַן בָּזֶה לְבוּד וְגַם (ה) דְּלֹא הֲוֵי עֲקִירָה מִמָּקוֹם אַרְבָּעָה עַל אַרְבָּעָה: (ו) **הָיְתָה מַזְחִילָה וְכוּ׳.** מַזְחִילָה נִקְרָא הַצָּנוֹר הַמֻּנָּח לְאֹרֶךְ הַגַּג, וְצָנוֹר נִקְרָא כְּשֶׁהוּא עוֹמֵד בְּצַד אֶחָד מִן הַגַּג, וְסָתָמוֹ בּוֹלֵט לְהַלָּן הַרְבֵּה כְּדֵי שֶׁלֹּא יִפְּלוּ הַמַּיִם עַל הַכֶּתֶל: (ז) **יָכוֹל לְחַבֵּר יָדוֹ.**

## בֵּאוּר הֲלָכָה

ב * **וַיַּשְׁתִּין אוֹ יָרַק וְכוּ׳.** עַיֵּן בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה. **וְהוּא הַדִּין אִם זָרַק בְּפִי הַכִּבְשָׁן כְּדֵי לִשְׂרַף אוֹ בְּפִי הַכֶּלֶב לְאָכְלוֹ, מַחֲשַׁבְתּוֹ מְשַׁוֵּי לֵיהּ מָקוֹם אַרְבָּעָה טְפָחִים,** וְחַיָּב. **אֲבָל זָרַק עַל הַמַּקְלוֹת אוֹ עַל שׁוּם דָּבָר, אֲפִלּוּ בְּמִתְכַּוֵּן שֶׁיִּפֹּל עַל הַמָּקוֹם הַהוּא לֹא נֶחְשַׁב עַל יְדֵי זֶה לִמְקוֹם אַרְבָּעָה טְפָחִים** [תּוֹסָפוֹת (עירובין צט. ד״ה מחשבתו)]:

* **בִּרְשׁוּת הַיָּחִיד וְכוּ׳. וְהוּא הַדִּין אִם עָמַד בִּרְשׁוּת הַיָּחִיד וּמַשְׁתִּין וּמִתְגַּלְגְּלִין וְיוֹרְדִין לִרְשׁוּת הָרַבִּים, וְכֵן כְּשֶׁמַּשְׁתִּין בִּרְשׁוּת הָרַבִּים וּמִתְגַּלְגְּלִין וְיוֹרְדִין לִרְשׁוּת הַיָּחִיד, גַּם כֵּן אָסוּר. אָמְנָם אִם מִתְגַּלְגְּלִין לְכַרְמְלִית, מַתָּר,** שֶׁלֹּא גָּזְרוּ כֹּחוֹ בְּכַרְמְלִית [אֲלִיָּה רַבָּה (סק״ד כתב) בְּשֵׁם הָרִיאַ״ז (שלטי גיבורים עירובין לכ. אות ה)]:

ג * **רַקּוֹ וְכוּ׳ וּמוּכָן וְכוּ׳.** עַיֵּן בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (ס״ק יב) דְּדַוְקָא בְּהֹפֶךְ. וְאִפְשָׁר שֶׁזֶּהוּ גַּם כֵּן כַּוָּנַת הַטּוּר וְשֻׁלְחָן עָרוּךְ בְּמַה שֶׁכָּתְבוּ וּמוּכָן לְזָרְקוֹ:

* **בִּרְשׁוּת הָרַבִּים. מִסְתַּפְקָנָא, אִם מִדְּאוֹרַיְתָא הוּא, אוֹ מִדְּרַבָּנָן** שֶׁהֵם אָמְרוּ שֶׁהוּא דּוּמְיָא דְּנוֹשֵׂא מַשָּׂא בְּשַׁבָּת, **וְנִפְקָא מִנַּהּ לְעִנְיַן שֶׁנִּגְזַר דָּבָר זֶה גַּם בְּכַרְמְלִית.** אוּלָם, מִדְּקָאָמַר רַבִּי יְהוּדָה אַף רַקּוֹ וְכוּ׳ מַשְׁמַע דְּהוּא מוֹסִיף אַתַּנָּא קַמָּא, דְּלֹא מִבָּעֵי לְזוֹרֵק הָרֹק מֵרְשׁוּת לִרְשׁוּת דְּאָסוּר, אֶלָּא אֲפִלּוּ מִקֹּדֶם שֶׁהוֹצִיא פִּיו וְאַמָּתוֹ לַחוּץ, אָמְנָם בְּבֵאוּר הַגְּרָ״א כָּתַב דְּכֵיוָן דְּזֶה הַדִּין דְּאָסְרִינַן מֵרְשׁוּת לִרְשׁוּת דְּאוֹרַיְתָא הוּא רַק מִסַּעַם סְפֵקָא, דְּאֵסִיק הַגְּמָרָא בְּתִיקוּ, [א]יֵשׁ לָנוּ לְהָקֵל בָּזֶה בִּכַרְמְלִית, דְּהוּא סְפֵקָא דְּרַבָּנָן, וּכְעַיִן שֶׁפָּסַק הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ בִּכְעַיִן זֶה לְעִיל בְּסִימָן ש״ג סָעִיף כ״ג עַיֵּן שָׁם: **וְסוֹבְרִין דְּאַף בִּרְשׁוּת הָרַבִּים מֻתָּר [עַיֵּן בֵּית יוֹסֵף],** יֵשׁ לִסְמֹךְ אֲשִׁיטָתָם לְעִנְיַן כַּרְמְלִית, **וְכֵן מְצַדֵּד הַגְּרָ״ז** (ס״ד), **וּמִכָּל מָקוֹם נִרְאֶה דְּאֵין לְהָקֵל בָּזֶה רַק בְּדָבָר שֶׁהוּא לְכֵלֵי עַלְמָא כַּרְמְלִית, כְּגוֹן בְּקֵעָה וְקַרְפֵּף, אֲבָל לֹא בִּרְשׁוּת הָרַבִּים שֶׁלָּנוּ דִּלְכָמָּה פּוֹסְקִים הוּא רְשׁוּת הָרַבִּים דְּאוֹרַיְתָא:**

א * **בְּתוֹךְ שְׁלֹשָׁה טְפָחִים.** עַיֵּן בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (סק״ג) דְּהָוֵי כְּמוֹצִיא מֵרְשׁוּת הַיָּחִיד לִרְשׁוּת הָרַבִּים. **וְעַיֵּן בֵּית יוֹסֵף שֶׁהֵבִיא בְּשֵׁם הָרַמְבַּ״ם** (שבת פט״ו ה״ג) **דְּמִכָּל מָקוֹם לֵית בָּזֶה רַק אִסּוּרָא וְלֹא חִיּוּבָא, דְּהָא אֵין הַמַּיִם נָחוּ שָׁם, דְּנִזְחָלִין וְהוֹלְכִין, וּלְרַשַׁ״י יֵשׁ בָּזֶה אִסּוּרָא דְּאוֹרַיְתָא. וְעַיֵּן בִּכְנֶגְדִּי יָשָׁע שֶׁמְּפַקְפֵּק בָּזֶה, וְדַעְתּוֹ דְּגַם לְרַשַׁ״י לֵית חִיּוּב חַטָּאת בָּזֶה:**

* **אוֹ לְמַטָּה מֵעֲשָׂרָה.** וְאַף שֶׁלְּדַעַת הָרַמְבַּ״ם מֻתָּר לְמַטָּה מֵעֲשָׂרָה, לֹא הֵבִיא הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ דַּעְתּוֹ, שֶׁדַּעַת רַשַׁ״י (עירובין צט: ד״ה קולט) וְהַתּוֹסָפוֹת (שם ד״ה קולט) וְהָרַא״שׁ (שם פ״י ס״ז) וְהָרַשְׁבָּ״א (שם ד״ה ה״ג) וְהָרִיטְבָּ״א (שם ד״ה מתני׳) לְהַחְמִיר בָּזֶה:

* **תּוֹךְ שְׁלֹשָׁה לַמַּזְחִילָה. עַיֵּן בְּט״ז** (סק״א) **שֶׁהֵבִיא דַּעַת רַבֵּנוּ יְהוֹנָתָן** (עירובין לג. ד״ה ומן וכו׳ ודייקינן וכו׳) **דְּאָסוּר בָּזֶה, וְעַיֵּן בְּבֵאוּר הַגְּרָ״א שֶׁהֵבִיא מִקּוֹר לְדִבְרֵי הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ מִגְּרֶסֶת רַבֵּנוּ חֲנַנְאֵל** (עירובין צט.), **וְגַם מָצָאתִי בַּעֲבוֹדַת הַקֹּדֶשׁ** (ג ה קעד) **וְרִיטְבָּ״א** (שם ד״ה מתני׳): (ז) **לְבוּשׁ** (ס״א): (ס) **כֵּן מַשְׁמַע מִטּ״ז** (סק״א) **לְפִי מַה שֶׁבֵּאַר הַפְּרִי מְגַדִּים** (משׁ״ז סק״א) **דְּבָרָיו, וְדָחוּק קָצָת, דְּלָהֲוֵי עַל כָּל פָּנִים אִסּוּר בָּזֶה לְפִי טַעַם זֶה:**

ב (ס) **גְּמָרָא** (עירובין צט.): (ע) **פּוֹסְקִים:** ג (י) **וּבְכִיחוּ [הֵינוּ לַחָה הַיּוֹצֵאת מִן הַגּוּף מֵאָדָם שֶׁאֵינוֹ בָּרִיא], אַף עַל גַּב דְּלֹא נִתְהַפֵּךְ נַמִּי אָסוּר** [פְּרִי מְגַדִּים (משׁ״ז סק״א)]: **(יַ) רַשַׁ״י** (שם ד״ה היפך):

**לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב:** א] ובשו״ע הרב (ס״ג) אסר גם בכרמלית.

עוֹז וְהָדָר - Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

לְחַבֵּר יָדוֹ אֲלֵיהֶם וּלְקַבֵּל הַמַּיִם, וּכְגוֹן (ח) שֶׁאֵין בָּהֶן אַרְבָּעָה עַל אַרְבָּעָה וְהֵן לְמַטָּה מֵעֲשָׂרָה, [ג]אֲבָל אִם (ט) יֵשׁ בָּהֶן (ג) אַרְבָּעָה עַל אַרְבָּעָה, אוֹ (י) *[ד]אֲפִלּוּ אֵין בָּהֶם אַרְבָּעָה עַל אַרְבָּעָה וְהֵן לְמַעְלָה (ד) מֵעֲשָׂרָה, אָסוּר:

## שנב הַקּוֹרֵא בְּסֵפֶר וְנִתְגַּלְגֵּל מֵרְשׁוּת לִרְשׁוּת. וּבוֹ ב׳ סְעִיפִים:

**א** (א) [א]הַקּוֹרֵא בְּסֵפֶר (ב) עַל הָאִסְקֻפָּה, (ג) וְנִתְגַּלְגֵּל רֹאשׁ הָאֶחָד מֵהַסֵּפֶר מִיָּדוֹ (ה) וְנִשְׁאַר רֹאשׁ הַשֵּׁנִי בְּיָדוֹ, גּוֹלְלוֹ אֶצְלוֹ (ד) אֲפִלּוּ נִתְגַּלְגֵּל חוּץ לְאַרְבַּע אַמּוֹת, (ה) [ב]וַאֲפִלּוּ בִּרְשׁוּת הָרַבִּים וְהָאִסְקֻפָּה (ו) בִּרְשׁוּת הַיָּחִיד, (ז) מִשּׁוּם בִּזְיוֹן כִּתְבֵי הַקֹּדֶשׁ הִתִּירוּ. הַגָּהּ: (ח) *דְּרַבִּים דָּרְסֵי עַל הָאִסְקֻפָּה. וְדַוְקָא כִּתְבֵי הַקֹּדֶשׁ, (ט) אֲבָל בִּשְׁאָר דְּבָרִים אָסוּר אֲפִלּוּ לֹא נָפְלוּ (י) אֶלָּא לְכַרְמְלִית (המגיד פרק ט״ו (הכ״א) ורשב״א (עירובין צח. ד״ה אלא)): **ב** [ג]הָיָה קוֹרֵא בּוֹ (יא) עַל הַגַּג, וְנִתְגַּלְגֵּל רֹאשׁוֹ הָאֶחָד מִיָּדוֹ, עַד שֶׁלֹּא הִגִּיעַ (ג) לַעֲשָׂרָה טְפָחִים הַתַּחְתּוֹנִים הַקְּרוֹבִים לָאָרֶץ, (יב) גּוֹלְלוֹ

ג בְּרֵיְיתָא שָׁם.
ד שָׁם בְּפֵרוּשׁ רַשׁ״י (ד״ה ומן הצינור) כְּפִי שִׁיטָתוֹ.
א מִשְׁנָה בְּעֵרוּבִין צ״ז (ע״ב).
ב כְּאוּקִימְתָּא דְּרַבָּה שָׁם בַּגְּמָרָא צ״ח (ע״א), וְכֵן כָּתְבוּ הָרִי״ף (לב.) וְרֹא״ש (פ״י ס״ג). ג מִשְׁנָה (צז:) וּכְאוּקִימְתָּא דִּגְמָרָא שָׁם (צח:) דְּמַתְנִיתִין כֻּלָּהּ רַבִּי יְהוּדָה הִיא.

### בְּאֵר הֵיטֵב

(ג) **אַרְבָּעָה עַל אַרְבָּעָה.** דְּהָוֵי כַּרְמְלִית: (ד) **מֵעֲשָׂרָה.** דְּגָזְרִינַן שֶׁמָּא יְהֵא רָחָב אַרְבָּעָה וְהָוֵי רְשׁוּת הַיָּחִיד וְאָסוּר, וְעַיֵּן מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ה):

**א** (ה) **וְנִשְׁאַר.** וְאִם לֹא, אֲפִלּוּ בְּכַרְמְלִית אָסוּר. בַּ״ח, מָגֵן אַבְרָהָם (סק״א):
**ב** (ג) **לַעֲשָׂרָה.** דְּהָוֵי מְקוֹם פְּטוֹר, אֲבָל הִגִּיעַ לַעֲשָׂרָה טְפָחִים, שָׁם הָוֵי רְשׁוּת

### בֵּאוּר הֲלָכָה

**וְעַל כֵּן, הַסּוֹמֵךְ עַל הַטּוּר וְשֻׁלְחָן עָרוּךְ בָּזֶה בְּוַדַּאי לֹא הִפְסִיד:**

* **אֲפִלּוּ אֵין בָּהֶן אַרְבָּעָה עַל אַרְבָּעָה וְהֵן לְמַעְלָה מֵעֲשָׂרָה אָסוּר.** עַיֵּן בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (סק״י) דְּגָזְרִינַן אַטּוּ מָקוֹם שֶׁיֵּשׁ בּוֹ אַרְבָּעָה עַל אַרְבָּעָה. וְעַיֵּן בְּבֵית יוֹסֵף דִּלְדַעַת הָרַמְבַּ״ם (שבת פט״ו ה״ג) מֻתָּר בָּזֶה לְמַעְלָה מֵעֲשָׂרָה, כֵּיוָן שֶׁהוּא רָחוֹק שְׁלֹשָׁה מִן הַגַּג, אַךְ הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ אָזֵיל לְטַעֲמֵיהּ דְּפָסַק כְּשִׁיטַת רַשׁ״י וְהַתּוֹסָפוֹת שֶׁמַּחְמִירִין בָּזֶה, וְכַנַּ״ל. וְלִכְאוֹרָה קָשֶׁה לְדִבְרֵי הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ אַמַּאי לֹא גָּזְרִינַן בְּכָל מָקוֹם בְּעַמּוּד שֶׁאֵין בּוֹ אַרְבָּעָה עַל אַרְבָּעָה הָעוֹמֵד בִּרְשׁוּת הָרַבִּים לֶאֱסֹר הַטִּלְטוּל מִמֶּנּוּ לִרְשׁוּת הָרַבִּים מִשּׁוּם גְּזֵרָה דְּיֵשׁ בּוֹ אַרְבָּעָה עַל אַרְבָּעָה, וְאֶפְשָׁר לוֹמַר, דְּבָזֶה חָיְישִׁינַן טְפֵי מִשּׁוּם דִּלְמַטָּה אֵין בּוֹ מְחִיצוֹת וְיָבוֹאוּ לְהָקֵל בָּזֶה:

**א** * **דְּרַבִּים דָּרְסֵי. הִנֵּה הַמְחַבֵּר לֹא זָכַר רַק אוּקִימְתָּא רִאשׁוֹנָה דְּרַבָּה, דְּמַתְנִיתִין מַיְירֵי בְּאִסְקֻפַּת רְשׁוּת הַיָּחִיד וּכְשֶׁהִיא נִדְרֶסֶת,** וְלָכֵן הִתִּירוּ, וְאָזֵיל לְשִׁיטָתוֹ בְּבֵית יוֹסֵף שֶׁהִסְכִּים לְדַעַת הָרַזָּ״ה (לב.) דְּמַדְחֵי תֵּרוּצָא דְּאַבַּיֵּי מֵהֲלָכָה, וְסוֹבֵר דַּאֲפִלּוּ תּוֹךְ אַרְבַּע אַמּוֹת אָסוּר בְּאִסְקֻפָּה שֶׁאֵינָהּ נִדְרֶסֶת, וַאֲפִלּוּ בְּאִסְקֻפַּת כַּרְמְלִית וַאֲרֻכָּה, וְטַעְמוֹ, מִשּׁוּם דְּהָרֹא״ש (עירובין פ״י סי׳ ג) סוֹבֵר כְּהָרַזָּ״ה (שם לב. ד״ה הא), מִדְּהָעְתִּיק דְּבָרָיו, וְגַם מִסְתִּימַת הָרִי״ף (שם) מַשְׁמַע גַּם כֵּן קְצָת הָכִי. **אֶמְנָם חִפַּשְׂתִּי וּמָצָאתִי הַרְבֵּה רִאשׁוֹנִים שֶׁהוֹלְכִים בְּשִׁיטַת הָרַמְבַּ״ם** (שבת פט״ו הכ״א) **שֶׁהָעְתִּיק תֵּרוּצָא דְּאַבַּיֵּי לַהֲלָכָה, שֶׁמּוֹקִים לְמַתְנִיתִין בְּאִסְקֻפַּת כַּרְמְלִית [דְּהַיְנוּ שֶׁאֵינָהּ גָּבוֹהַּ עֲשָׂרָה טְפָחִים וְאֵין דּוֹרְסִים עָלֶיהָ, וְיֵשׁ נַפְקָא מִנָּהּ בֵּין נִתְגַּלְגֵּל לְתוֹךְ אַרְבַּע אַמּוֹת וּבֵין נִתְגַּלְגֵּל חוּץ לְאַרְבַּע אַמּוֹת],** הֲלֹא הֵמָּה הַתּוֹסָפוֹת (שבת ק. ד״ה אחזתו) וְהָרַשְׁבָּ״א בְּחִדּוּשָׁיו עַל שַׁבָּת (ק. ד״ה אמר ליה) וְהַמְּאִירִי שָׁם (ד״ה זרק), וְכֵן הוּא בְּאוֹר זָרוּעַ (עירובין ח״ב סי׳ ב׳), וּמָצָאתִי שֶׁגַּם הָרַבֵּנוּ חֲנַנְאֵל בְּעֵרוּבִין כָּתַב תֵּרוּצָא דְּאַבַּיֵּי לְעִקָּר, וְכֵן הִסְכִּים הַגְּרָ״א בְּבֵאוּרוֹ עַיֵּן שָׁם. **וְהִנֵּה, לְתֵרוּצָא דְּאַבַּיֵּי מוּקֵי הַגְּמָרָא דְּדַוְקָא בְּאִסְקֻפָּה אֲרֻכָּה, דְּאָז לֹא חָיְישִׁינַן שֶׁיְּעַיֵּל מֵרְשׁוּת הָרַבִּים לִרְשׁוּת הַיָּחִיד דֶּרֶךְ הָאִסְקֻפָּה בְּלֹא הַנָּחָה בֵּינְתַיִם, אֲבָל בְּלָאו הָכִי אָסוּר, וְתָמַהּ הַטַּ״ז** (סק״ב) **עַל הָרַמְבַּ״ם אַמַּאי לֹא זָכַר תְּנַאי זֶה, וְעַיֵּן בְּבַ״ח וּבְבֵאוּר הַגְּרָ״א וּבֵית מֵאִיר שֶׁתַּרְצוּ דְּהָרַמְבַּ״ם מַיְירֵי בְּשֶׁלֹּא הָיָה רְשׁוּת הַיָּחִיד מִצַּד אַחֵר שֶׁל הַכַּרְמְלִית,** וְכִדְמַשְׁמַע קְצָת מִלְּשׁוֹנוֹ שֶׁלֹּא זָכַר שָׁם אִסְקֻפָּה כְּלָל **[אֶמְנָם עֲדַיִן קְצָת**

### מִשְׁנָה בְּרוּרָה

דְּכֵיוָן שֶׁבּוֹלֵט שְׁלֹשָׁה תּוּ לֹא חֲשִׁיב כְּגַג: (ח) **שֶׁאֵין בָּהֶם וְכוּ׳.** דְּחָשִׁיב מְקוֹם פְּטוֹר: (ט) **יֵשׁ בָּהֶן וְכוּ׳.** דְּהָוֵי כְּכַרְמְלִית: (י) **אֲפִלּוּ אֵין בָּהֶם וְכוּ׳ וְהֵן לְמַעְלָה וְכוּ׳.** דְּגָזְרִינַן שֶׁמָּא יִהְיֶה בָּהֶן רֹחַב אַרְבָּעָה עַל אַרְבָּעָה, וְהָוֵי רְשׁוּת הַיָּחִיד וְאָסוּר:

**א** (א) **הַקּוֹרֵא בְּסֵפֶר.** כָּל סְפָרִים שֶׁלָּהֶם עֲשׂוּיִים בְּגִלָּיוֹן, כְּסֵפֶר תּוֹרָה שֶׁלָּנוּ: (ב) **עַל הָאִסְקֻפָּה.** הַיְנוּ אֲפִלּוּ הָיְתָה רְשׁוּת הַיָּחִיד, כְּגוֹן שֶׁהִיא גָּבוֹהַּ עֲשָׂרָה טְפָחִים וְרָחָב אַרְבָּעָה טְפָחִים, וּלְפָנֶיהָ הוֹלֶכֶת רְשׁוּת הָרַבִּים, וּכְדִלְקַמֵּהּ, וַהֲוָה אֲמִינָא דְּנִגְזוֹר שֶׁלֹּא לְהָקֵל בָּזֶה לִגְלֹל הַסֵּפֶר אֶצְלוֹ, מִשּׁוּם דִּלְמָא נָפַל מִיָּדוֹ כֻּלּוֹ וְאָתֵי גַּם כֵּן לַאֲתוּיֵי אֶצְלוֹ דְּשָׁם אִיכָּא חִיּוּב חַטָּאת בָּזֶה, קָא מַשְׁמַע לָן דְּלֹא גָּזְרִינַן בָּזֶה, מִשּׁוּם בִּזְיוֹן כִּתְבֵי הַקֹּדֶשׁ. (ה) וְאַף דִּמְבֹאָר בְּסָעִיף ב׳ הֵיכָא דְּעוֹמֵד בְּרֹאשׁ הַגַּג וּלְפָנֶיהָ הוֹלֵךְ רְשׁוּת הָרַבִּים וְנִתְגַּלְגֵּל רֹאשׁ אֶחָד מִן הַסֵּפֶר מִיָּדוֹ עַל הָאָרֶץ דְּאָסוּר לָגֹל אֶצְלוֹ מִשּׁוּם גְּזֵרָה זוֹ, הָכָא מַיְרֵי (ג) בְּאִסְקֻפָּה שֶׁרַבִּים דּוֹרְסִים עָלֶיהָ, כַּמְּבֹאָר בַּהַגָּ״הּ, וְאִיכָּא בִּזְיוֹן טְפֵי לְכִתְבֵי הַקֹּדֶשׁ, לְכָךְ הֵקֵלּוּ: (ג) **וְנִתְגַּלְגֵּל רֹאשׁ הָאֶחָד וְכוּ׳.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר, (ג) וְנָח עַל הָאָרֶץ. דְּאִם מְסֻלָּק מִן הָאָרֶץ אֲפִלּוּ מְעַט, לֹא דָּמֵי כְּלָל לִנְפִילָה, וְלֵיכָּא לְמִגְזַר מִשּׁוּם נְפִילָה: (ד) **אֲפִלּוּ נִתְגַּלְגֵּל וְכוּ׳.** גַּם כֵּן מֻתָּר לִגְלֹל הַסֵּפֶר אֶצְלוֹ, וְלֹא חָיְשִׁינַן דִּלְמָא אָתֵי לְאַקּוּלֵי לַאֲתוּיֵי הָאַרְבַּע אַמּוֹת אֲפִלּוּ הֵיכָא דְּנָפַל כֻּלּוֹ מִיָּדוֹ דְּאִיכָּא אִסּוּרָא דְּאוֹרַיְתָא: (ה) **וַאֲפִלּוּ בִּרְשׁוּת הָרַבִּים.** וְדַוְקָא הֵיכָא דְּצַד אֶחָד אוֹגְדוֹ בְּיָדוֹ, הָא אִם נָפַל גַּם רֹאשׁ הַשֵּׁנִי לָאָרֶץ, אֲפִלּוּ הֵיכָא דְּנָפַל לְכַרְמְלִית גַּם כֵּן אָסוּר לַאֲתוּיֵי אֶצְלוֹ, וְלֹא הִתִּירוּ בָּזֶה מִשּׁוּם בִּזְיוֹן כִּתְבֵי הַקֹּדֶשׁ [בַּ״ח וּמָגֵן אַבְרָהָם (סק״א)]: (ו) **בִּרְשׁוּת הַיָּחִיד.** צָרִיךְ לוֹמַר רְשׁוּת הַיָּחִיד:

(ז) **מִשּׁוּם בִּזְיוֹן.** דְּמִדְאוֹרַיְתָא אִם זָרַק דָּבָר לִרְשׁוּת הָרַבִּים וְרֹאשׁ הַשֵּׁנִי בְּיָדוֹ מֻתָּר לַהֲבִיאוֹ אֶצְלוֹ [דְּאֵין כָּאן הֲנָחָה, כֵּיוָן שֶׁרֹאשׁ הַשֵּׁנִי בְּיָדוֹ (ד) וְיָכוֹל לַהֲבִיאוֹ אֶצְלוֹ, וְאִם כֵּן בַּמֶּה שֶׁמּוֹשְׁכוֹ וּמַגְבִּיהוֹ מִן הָאָרֶץ לֹא נֶחְשַׁב עֲקִירָה], אֶלָּא דְּרַבָּנָן גָּזְרוּ שֶׁלֹּא יָבֹאוּ לְהָקֵל אֲפִלּוּ הֵיכָא דְּנָפַל לְגַמְרֵי, וְהָכָא מִשּׁוּם בִּזְיוֹן הִתִּירוּ: (ח) **דְּרַבִּים דָּרְסֵי.** וְאִיכָּא בִּזְיוֹן טְפֵי: (ט) **אֲבָל בִּשְׁאָר וְכוּ׳.** הַיְנוּ נַמִי אֲפִלּוּ כְּשֶׁרֹאשׁוֹ אֶחָד נִשְׁאַר בְּיָדוֹ אָסוּר לַהֲבִיאוֹ אֶצְלוֹ: (י) **אֶלָּא לְכַרְמְלִית.** וְהַטַּעַם, דְּגַם בָּזֶה גָּזְרִינַן שֶׁמָּא יִפֹּל לְגַמְרֵי עַל הָאָרֶץ וַאֲפִלּוּ הָכִי יְבִיאֶנּוּ אֶצְלוֹ. [א]וְדַע שֶׁיֵּשׁ כַּמָּה (ה) אַחֲרוֹנִים שֶׁמְּקִלִּין בָּזֶה, מִכָּל מָקוֹם נִרְאֶה דְּבִרְשׁוּת הָרַבִּים שֶׁלָּנוּ אֵין לְהָקֵל, דְּכַמָּה פּוֹסְקִים סוֹבְרִין דְּגַם אֶצְלֵנוּ יֵשׁ רְשׁוּת הָרַבִּים דְּאוֹרַיְתָא וּכְדִלְעֵיל בְּסִימָן שמ״ה סָעִיף ז׳: **ב** (יא) **עַל הַגַּג.** מַיְרֵי בְּגַג שֶׁהוּא רְשׁוּת הַיָּחִיד וְהָיָה לְפָנָיו רְשׁוּת הָרַבִּים, אָכֵן כֹּל שֶׁלֹּא הִגִּיעַ לַעֲשָׂרָה טְפָחִים הַתַּחְתּוֹנִים הָוֵי הָאֲוִיר מְקוֹם פְּטוֹר, וְעַל כֵּן גּוֹלְלוֹ אֶצְלוֹ: (יב) **גּוֹלְלוֹ אֶצְלוֹ.** וַאֲפִלּוּ אִם הָיָה כֹּתֶל הַבַּיִת מְשֻׁפָּע וְנָח עָלָיו, (ו) אוֹ שֶׁהָיָה נָח שָׁם עַל גַּבֵּי זִיז בֵּין שֶׁהָיָה הַזִּיז רָחָב אַרְבָּעָה וּבֵין שֶׁלֹּא הָיָה אַרְבָּעָה. (ז) וּבְכָל זֶה מֻתָּר לְכֻלֵּי

### שַׁעַר הַצִּיּוּן

**א** (ה) עוֹלַת שַׁבָּת (סק״א) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים: (ג) אַחֲרוֹנִים: (ג) עוֹלַת שַׁבָּת: (ד) מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ב), וְעַיֵּן בְּחִדּוּשֵׁי רַבִּי עֲקִיבָא אֵיגֶר (בהגהות לשו״ע): (ה) **אֶבֶן הָעוֹזֵר וּנְהַר שָׁלוֹם וּבֵית מֵאִיר וְהַגְּרָ״א, עַיֵּן שָׁם שֶׁהוֹכִיחוּ שֶׁהָרַב הַמַּגִּיד** (פט״ו הכ״א) **עַצְמוֹ לֹא קָאֵי אַנָּפַל לְכַרְמְלִית, כִּי אִם בְּשֶׁעוֹמֵד בְּאִסְקֻפַּת כַּרְמְלִית וּלְפָנֶיהָ רְשׁוּת הָרַבִּים [וּמִשּׁוּם דִּילְמָא אָתֵי לַאֲתוּיֵי אַרְבַּע אַמּוֹת בִּרְשׁוּת הָרַבִּים, וְאַף שֶׁהָיָה בְּתוֹךְ אַרְבַּע אַמּוֹת וּבְסֵפֶר הַקֵּלּוּ, בִּשְׁאָר דְּבָרִים לֹא חִלְּקוּ בֵּין תּוֹךְ אַרְבַּע אַמּוֹת לְחוּץ לְאַרְבַּע אַמּוֹת, וְכֻלָּהּ חֲדָא גְּזֵרָה הִיא כְּמוֹ שֶׁכָּתַב הָרִיטְבָּ״א** (עירובין צח. ד״ה אלא אמר), אוֹ אֶפְשָׁר, מִשּׁוּם דְּכָל תֵּירוּצָא דִּגְמָרָא הוּא דְּבָאֲרֻכָּה מִדְּכַר דָּכִיר, וּבִשְׁאָר דְּבָרִים לֹא סָמְכוּ עַל־זֶה, וּכְמוֹ שֶׁהִקְשָׁה הָרַזָּ״ה (שם לב. ד״ה הא) עַיֵּן שָׁם], **אֲבָל לֹא בְּנָפַל לְכַרְמְלִית, וְהַבִּיאוּ עוֹד דַּעַת רִאשׁוֹנִים שֶׁסּוֹבְרִים לְהָקֵל אֲפִלּוּ בִּכְהַאי גַּוְנָא דְּאַבַּיֵּי, דְּהַיְינוּ שֶׁהָאִסְקֻפָּה הָיְתָה כַּרְמְלִית שֶׁעוֹמֶדֶת אֵצֶל רְשׁוּת הַיָּחִיד וּלְפָנֶיהָ רְשׁוּת הָרַבִּים, וְגַם הַבִּיא הַגְּרָ״א שֶׁהָרַשְׁבָּ״א בְּעַצְמוֹ בְּחִדּוּשָׁיו מַקֵּל בָּזֶה וְהִסְכִּים עִמּוֹ לַהֲלָכָה, עַיֵּן שָׁם:** **ב** (ו) מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ד): (ז) דְּדִבְרֵי הַמָּגֵן אַבְרָהָם (סק״ד) שֶׁמַּחְמִיר, קָאֵי אַלְמַטָּה מֵעֲשָׂרָה, כְּמוֹ שֶׁכָּתַב הַפְּרִי מְגָדִים (א״א סק״ד):

**ליקוטי דברי הרב:** א] ובשו״ע הרב (ס״ב) פסק דבשאר דברים אף לכרמלית אסור.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah